

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ *tricatvāriṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ tricatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

bhadrēṇa paurāṇāṃ mukhādākarṇitāyāḥ
sītāviṣayakāśubhacarcāyāḥ śrīrāmasamakṣē nivēdanam

tatrōpaviṣṭaṃ rājāna -
mupāsantē vicakṣaṇāḥ |
kathānāṃ baturūpāṇāṃ
hāsyakārāḥ samantataḥ || 7.43.1 ||

vijayō madhumattaśca
kāśyapō maṅgalaḥ kulah |
surājīḥ kāliyō bhadro
dantavakraḥ sumāgadhaḥ || 7.43.2 ||

ētē kathā bahuvidhāḥ
parihāsasamanvitāḥ |
kathayanti sma saṃhr̥ṣṭā
rāghavasya mahātmanaḥ || 7.43.3 ||

tataḥ kathāyāṃ kasyāñcid
rāghavaḥ samabhāṣata |

kāḥ kathā nagarē bhadra
 vartantē viṣayēṣu ca || 7.43.4 ||

māmāśritāni kānyāhuh
 pauraajānapadā janāḥ |
 kiṃ ca sītāṃ samāśritya
 bharataṃ kiṃ ca lakṣmaṇam || 7.43.5 ||

kiṃ nu śatrughnamuddiśya
 kaikēyīṃ kiṃ nu mātaram |
 vaktavyatāṃ ca rājānō
 vanē rājyē vrajanti ca || 7.43.6 ||

ēvamuktē tu rāmēṇa
 bhadraḥ prāñjalirabravīt |
 sthitāḥ śubhāḥ kathā rājan
 vartantē puravāsinām || 7.43.7 ||

amuṃ tu vijayaṃ saumya
 daśagrīvavadhārjitam |
 bhūyiṣṭhaṃ svapurē pauraiḥ
 kathyantē puruṣarṣabha || 7.43.8 ||

ēvamuktastu bhadreṇa
 rāghavō vākyamabravīt |
 kathayasva yathātattvaṃ
 sarvaṃ niravaśēṣataḥ || 7.43.9 ||

śubhāśubhāni vākyāni
 kānyāhuh puravāsinaḥ |

śrutvēdānīm śubhaṃ kuryām
na kuryāmaśubhāni ca || 7.43.10 ||

kathayasva ca visrabdhō
nirbhayaṃ vigatajvaraḥ |
kathayanti yathā paurāḥ
pāpā janapadēṣu ca || 7.43.11 ||

rāghavēṇaivamuktastu
bhadraḥ suruciraṃ vacaḥ |
pratyuvāca mahābāhuṃ
prāñjaliḥ susamāhitaḥ || 7.43.12 ||

śṛṇu rājan yathā paurāḥ
kathayanti śubhāśubham |
catvarāpaṇarathyāsu
vanēṣūpavanēṣu ca || 7.43.13 ||

duṣkaraṃ kṛtavān rāmaḥ
samudrē sētubandhanam |
aśrutaṃ pūrvakaiḥ kaiścid
dēvairapi sadānavaiḥ || 7.43.14 ||

rāvaṇaśca durādharṣō
hataḥ sabalavāhanaḥ |
vānarāśca vaśaṃ nītā
ṛkṣāśca saha rākṣasaiḥ || 7.43.15 ||

hatvā ca rāvaṇaṃ saṅkhyē
sītāmāhrtya rāghavaḥ |

amarṣaṃ prṣṭhataḥ kṛtvā
svavēśma punarānayat || 7.43.16 ||

kīdrśaṃ hṛdayē tasya
sītāsambhōgajaṃ sukham |
aṅkamārōpya tu purā
rāvaṇēna balāddhṛtām || 7.43.17 ||

laṅkāmapī purā nītā -
maśōkavanīkāṃ gatām |
rakṣasāṃ vaśamāpannām
kathaṃ rāmō na kutsyati || 7.43.18 ||

asmākamapi dārēṣu
sahanīyaṃ bhaviṣyati |
yathā hi kurutē rājā
prajāstamanuvartatē || 7.43.19 ||

ēvaṃ bahuvīdhā vācō
vadanti puravāsinaḥ |
nagarēṣu ca sarvēṣu
rājan janapadēṣu ca || 7.43.20 ||

tasyaivaṃ bhāṣitaṃ śrutvā
rāghavaḥ paramārtavat |
uvāca suhṛdaḥ sarvān
kathamētaḍ vadantu mām || 7.43.21 ||

sarvē tu śīrasā bhūmā -
vabhivādya praṇamya ca |

pratyūcū rāghavaṃ dīna -

mēvamētanna saṃśayaḥ || 7.43.22 ||

śrutvā tu vākyaṃ kākutsthaḥ

sarvēśāṃ samudīritam |

visarjayāmāsa tadā

vayasyāñchatrusūdanaḥ || 7.43.23 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmīkiye ādikāvyē

uttarakāṇḍe tricatvāriṃśaḥ sargaḥ ||